

به نام خداوند جان و خرد

دانش آموزان بانیازهای ویژه

و آموزش فراگیر

مؤلفان:

دکتر محمد عاشوری

دکتر سیده سیمه جلیل آبادی

فهرست نویسی فیفا

- سرشناسه : عاشوری، محمد، ۱۳۵۸-
عنوان و نام پدیدآوران : دانش‌آموزان با نیازهای ویژه و آموزش فراگیر / مؤلفان دکتر محمد عاشوری و دکتر سیده سمیه جلیل آبکنار
مشخصات نشر : تهران، رشد فرهنگ، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری : ۶۴۸ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۳۰-۹۰-۳
وضعیت فهرست‌نویسی : فیفا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : آموزش ویژه- راهنمای آموزشی (عالی) (Special education- Study and teaching (Higher)
موضوع : آموزش و پرورش فراگیر- راهنمای آموزشی (عالی) (Inclusive education- Study and teaching (Higher)
شناسه اثر رده : جلیل آبکنار، سیده سمیه، ۱۳۶۰-
رده‌بندی کنگره : LC۳۹۶۵/ع ۲ د ۲ ۱۳۹۵
رده‌بندی دیوینی : ۳۷۱/۹۲
شماره کتابشناس ملی : ۴۲۷۵۵۹۱
نام کتاب: دانش‌آموزان با نیازهای ویژه و آموزش فراگیر
مؤلف: دکتر محمد عاشوری و دکتر سیده سمیه جلیل آبکنار
ناشر: رشد فرهنگ
طراح جلد: دکتر محمد عاشوری
صفحه‌آرایی: انتشارات رشد فرهنگ
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: واصف
نوبت چاپ: اول / پاییز ۱۳۹۵
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۶۴۰۰۰ ریال

انتشارات رشد فرهنگ

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۳۰-۹۰-۳

ISBN: 978-600-7430-90-3

آدرس انتشارات: تهران، خیابان مرتضوی، بعد از تقاطع جیحون، پلاک ۷۰۶

تلفن: ۶۶۸۹۰۹۷۶-۷

Email: Roshdefarhang@yahoo.com

۱۵	پیشگفتار
۱۷	فصل اول: مفهوم استثنایی و آموزش فراگیر
۱۷	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۱۹	هدایت کودکان با نیازهای ویژه و آموزش ویژه
۲۰	اهمیت توانایی‌ها
۲۱	ناتوانی در برابر معلولیت
۲۱	ناتوانی در برابر عدم توانایی
۲۲	تعریف آموزشی کودکان با نیازهای ویژه
۲۴	میزان شیوع کودکان با نیازهای ویژه
۲۶	طبقه‌بندی ناتوانی‌ها بر اساس میزان بروز
۲۶	تعریف آموزش ویژه
۲۷	تاریخچه و خاستگاه آموزش ویژه
۲۹	مردم و اندیشه‌ها
۳۱	شورای کودکان استثنایی و تحول در مای
۳۲	افراد، والدین و سازمان‌ها
۳۳	قانون‌گذاری و دادخواهی
۴۰	تعریف آموزش فراگیر
۴۰	نقش و هدف آموزش فراگیر
۴۱	اهمیت و ضرورت آموزش فراگیر
۴۱	منطق و فلسفه عادی‌سازی، مؤسسه‌زایی و فراگیرسازی
۴۳	استدلال‌هایی برای خوش‌بینی
۴۳	پیشرفت‌های علمی در عامل‌های ایجاد ناتوانی
۴۴	پیشرفت‌های علمی در یادگیری و آموزش
۴۵	خلاصه فصل اول
۴۷	فصل دوم: ارزیابی، شناسایی و انطباق در نظام‌های حمایتی
۴۷	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۴۹	ارزیابی و شناسایی کودکان با نیازهای ویژه
۴۹	مداخله‌های پیش از ارجاع و تیم‌های چندرشته‌ای
۵۰	پاسخ به مداخله
۵۵	هدف قانون آموزشی ویژه: آموزش انفرادی برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه
۵۵	برنامه‌های آموزش انفرادی
۵۸	طرح خدمات انفرادی خانواده
۵۹	طرح انتقال برای نوجوانان با نیازهای ویژه
۶۰	ارائه آموزش ویژه: جایابی دانش‌آموزان نیازهای ویژه
۶۳	محیط با کمترین محدودیت
۶۵	فراگیرسازی در مدرسه‌ها

شیوه‌های اجرای آموزش فراگیر: رویکردها و راهبردهای چندمنظوره مداخله

- ۶۶ مشورت مشارکتی
- ۶۶ هم‌تدریسی
- ۶۷ یادگیری مشارکتی و آموزش با میانجی‌گری همسالان
- ۶۸ انطباق‌یابی‌ها و متناسب‌سازی‌های آموزشی
- ۶۹ انطباق برنامه آموزشی
- ۷۰ نقش‌های معلمان در آموزش ویژه
- ۷۱ ارتباط بین آموزش عادی و ویژه
- ۷۲ دانستنی‌ها و انتظاراتی از معلمان حامی، مشاور یا همه معلمان
- ۷۳ دانستنی‌ها و انتظاراتی از معلمان ویژه
- ۷۴ طرح همگانی و طرح جامع برای یادگیری
- ۷۶ استفاده از فناوری‌های جدید
- ۷۷ آموزش ویژه در بافت ابتکار استandarدهای اصلی مشترک ایالتی
- ۷۹ موضوع ارزیابی درباره سن پاسخگویی
- ۸۱ آیا می‌توانیم اینها را استandarدها و ناتوانی را حل کنیم؟
- ۸۱ اندیشه‌های پایانی درباره آموزش ویژه
- ۸۲ خلاصه فصل دوم
- ۸۳ فصل سوم: جنبه‌های چندفرهنگی و ارزیابی در آموزش ویژه
- ۸۵ سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
- ۸۵ ایالات متحده و چندفرهنگ‌گرایی
- ۸۸ آموزش و تنوع فرهنگی
- ۹۰ آموزش ویژه چندفرهنگی و دوزبانی
- ۹۳ قومیت و استثنایی بودن
- ۹۳ مشکلات ارزیابی در آموزش ویژه چندفرهنگی و دوزبانی
- ۹۵ پاسخ به مداخله در آموزش ویژه چندفرهنگی و دوزبانی
- ۹۸ مشکلات شناسایی دانش‌آموزان تیزهوش و با استعداد
- ۹۸ آموزش تحصیلی در آموزش ویژه چندفرهنگی و دوزبانی
- ۹۹ آموزش مؤثر برای همه
- ۱۰۰ بهبود آموزش برای دانش‌آموزان اقلیت زبانی
- ۱۰۲ اندیشه‌های پایانی درباره آموزش ویژه چندفرهنگی
- ۱۰۵ خلاصه فصل سوم
- ۱۰۷ فصل چهارم: خانواده‌ها و متخصصان حمایت‌کننده
- ۱۰۹ سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
- ۱۰۹ نقش متخصصان و دیدگاه‌های در حال تغییر آنها درباره والدین و خانواده‌ها
- ۱۱۱ تأثیر کودک با ناتوانی بر خانواده
- ۱۱۳ واکنش‌های والدین
- ۱۱۴ سازگاری والدین
- ۱۱۶ واکنش‌های خواهران و برادران

۱۱۹	سازگاری خواهران و برادران
۱۲۱	رویکرد خانواده‌محور برای خدمات‌رسانی
۱۲۲	متخصصان حمایت‌کننده و کار با خانواده در نظریه نظام‌های خانواده
۱۲۷	رویکردهای خدمات‌رسانی و حمایت اجتماعی برای خانواده‌ها
۱۲۸	مداخله و حمایت رفتاری مثبت برای رفتارهای چالش‌برانگیز
۱۲۹	مدیریت و هماهنگی در خدمات‌رسانی
۱۳۳	طرفداری و حمایت والدین از فرزندان
۱۳۴	اندیشه‌های پایانی درباره خانواده‌ها و متخصصان حمایت‌کننده
۱۳۴	خلاصه فصل چهارم
۱۳۷	فصل پنجم: دانش آموزان با اختلال‌های هوشی و رشدی
۱۳۷	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۱۳۹	عقب‌مانده ذهنی و برابری اختلال‌های هوشی و رشدی
۱۴۲	تعریف
۱۴۲	تعریف انجمن ناتوان‌های ذهنی و رشدی آمریکا
۱۴۵	تعریف انجمن روان‌پزشکی آمریکا و مشکلات تشخیصی
۱۴۵	طبقه‌بندی اختلال‌های هوشی
۱۴۶	میزان شیوع
۱۴۷	علت‌ها
۱۴۸	علت‌های پیش از تولد
۱۵۴	علت‌های حین تولد
۱۵۵	علت‌های پس از تولد
۱۵۶	شناسایی
۱۵۶	آزمون‌های هوشی
۱۵۷	رفتار سازشی
۱۵۸	ویژگی‌های روان‌شناختی و رفتاری
۱۵۹	ارتباط نشانگان‌های ژنتیکی با فنوتیپ‌های رفتاری خاص
۱۶۱	ملاحظه‌های آموزشی
۱۶۲	آموزش نظام‌دار
۱۶۳	تقویت
۱۶۳	الگوهای ارائه خدمات، یکپارچه‌سازی و آموزش فراگیر
۱۶۵	ارزیابی رفتار سازشی
۱۶۵	ارزیابی کیفیت زندگی
۱۶۶	انطباق‌سازی‌های آزمون و ارزیابی جایگزین
۱۶۷	مداخله زودهنگام
۱۶۷	برنامه‌های طراحی شده دوران کودکی اولیه با هدف پیشگیری
۱۶۷	برنامه‌های طراحی شده دوران کودکی اولیه با هدف کمک به رشد
۱۶۹	انتقال به بزرگسالی
۱۷۰	مهارت‌های زندگی
۱۷۳	اشتغال

۱۷۶	خودتصمیم‌گیری
۱۷۸	چشم‌اندازی به آینده
۱۷۸	خلاصه فصل پنجم
۱۸۳	فصل ششم: دانش‌آموزان با اختلال‌های یادگیری
۱۸۳	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۱۸۵	تعریف
۱۸۷	تعریف فدرال
۱۸۸	تعریف کمیته مشترک ملی ناتوانی‌های یادگیری
۱۸۹	تعریف انجمن روان‌پزشکی آمریکا و ملاک‌های تشخیصی
۱۹۲	میزان شیوع
۱۹۲	افزایش و کاهش در میزان شیوع
۱۹۳	تفاوت‌های جنسی
۱۹۴	شناختی
۱۹۴	ناهمانگی، بهره و پیشرفت
۱۹۵	پاسخ به مداخله یا پاسخ درمان
۱۹۷	علت‌ها
۱۹۹	عامل‌های ژنتیکی
۲۰۰	مواد سمی
۲۰۱	عامل‌های پزشکی
۲۰۱	ویژگی‌های روان‌شناختی و رفتاری
۲۰۱	پراکندگی بین فردی
۲۰۱	پراکندگی درون فردی
۲۰۲	مشکلات پیشرفت تحصیلی
۲۰۶	مشکلات ادراکی، ادراکی حرکتی و هماهنگی کلی
۲۰۷	اختلال‌های توجه و بیش‌فعالی
۲۰۷	مشکلات حافظه، شناخت و فراشناخت
۲۰۹	مشکلات اجتماعی هیجانی
۲۱۱	مشکلات انگیزشی
۲۱۱	یادگیرنده غیرفعال با نقص‌های راهبردی
۲۱۲	ملاحظه‌های آموزشی
۲۱۲	رشد مهارت‌های خودنظم‌دهی و آموزش شناختی
۲۱۴	رویکردهای آموزشی در تحصیل
۲۱۹	آموزش مستقیم
۲۲۱	آموزش همسالان
۲۲۱	الگوهای ارائه خدمات و آموزش فراگیر
۲۲۳	ارزیابی برنامه‌ها
۲۲۳	اندازه‌گیری مبتنی بر برنامه درسی
۲۲۵	ارزیابی غیررسمی
۲۲۶	انطباق‌یابی آزمون

۲۲۶	مداخله زود هنگام
۲۲۷	انتقال به بزرگسالی
۲۲۸	عامل‌های مرتبط با انتقال موفقیت آمیز
۲۲۹	برنامه‌ریزی برای دوره دبیرستان
۲۳۱	برنامه‌ریزی پس از دبیرستان
۲۳۲	خلاصه فصل ششم
۲۳۷	فصل هفتم: دانش آموزان با اختلال کم توجهی بیش فعالی
۲۳۷	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۲۳۹	تاریخچه
۲۳۹	کتاب درسی دکتر ویکارد
۲۴۰	رساله کریتون در به توجه و بیماری‌های آن
۲۴۰	کودکان با نارسایی کنترل اخلاقی دکتر استیل
۲۴۱	سربازان آسیب مغزی گولداستین
۲۴۱	نشانگان اشتراوس
۲۴۲	کار کروکشانک
۲۴۲	آسیب مغزی خفیف و نشانگان ردک پس از زوال
۲۴۳	تعریف
۲۴۴	تعریف انجمن روان پزشکی آمریکا و مدل‌های تشخیص
۲۴۴	میزان شیوع
۲۴۷	شناسایی
۲۴۸	علت‌ها
۲۴۸	حوزه‌های آسیب دیده مغز: قطعه‌های پیشانی، عقده‌های پایه
۲۴۹	انتقال دهنده‌های عصبی در گیر شده: دوبامین و نورآدرنالین
۲۵۰	عامل‌های وراثتی
۲۵۰	مواد سمی و عامل‌های پزشکی
۲۵۲	ویژگی‌های روان شناختی و رفتاری
۲۵۳	نارسایی‌هایی در کارکرد اجرایی و بازداری رفتاری
۲۵۶	رفتار سازشی
۲۵۸	مشکلات رفتار اجتماعی
۲۵۸	شرایط همبود
۲۶۰	ملاحظه‌های آموزشی
۲۶۰	ساختار کلاس و راهنمایی معلم
۲۶۱	ارزیابی رفتار کارکردی و خودمدیریتی مبتنی بر وابستگی
۲۶۳	الگوهای ارائه خدمات و آموزش فراگیر
۲۶۶	ملاحظه‌های دارویی
۲۶۷	مخالفت با ریتالین
۲۶۷	شواهد پژوهشی
۲۶۸	هشدارهایی درباره دارو
۲۶۹	ارزیابی پیشرفت

۲۶۹	ارزیابی مهارت‌های تحصیلی
۲۷۰	ارزیابی و مشاهده توجه و رفتار
۲۷۱	مداخله زودهنگام
۲۷۲	انتقال به بزرگسالی
۲۷۲	تشخیص در بزرگسالی
۲۷۳	پیامدهای بزرگسالی
۲۷۸	خلاصه فصل هفتم
۲۸۱	فصل هشتم: دانش‌آموزان با اختلال‌های هیجانی یا رفتاری
۲۸۱	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۲۸۴	اصطلاح‌شناسی
۲۸۵	تعریف
۲۸۶	تعریف‌های رایج
۲۸۸	طبقه‌بندی
۲۸۹	میزان شیوع
۲۹۱	علت‌ها
۲۹۳	عامل‌های زیستی
۲۹۴	عامل‌های خانوادگی
۲۹۴	عامل‌های تحصیلی
۲۹۵	عامل‌های فرهنگی
۲۹۵	شناسایی
۲۹۷	ویژگی‌های روان‌شناختی و رفتاری
۲۹۷	هوش و پیشرفت
۲۹۹	ویژگی‌های اجتماعی و هیجانی
۳۰۴	ملاحظه‌های آموزشی
۳۰۵	تنظیم کنترل رفتاری با یادگیری تحصیلی و اجتماعی
۳۰۶	اهمیت خدمات یکپارچه
۳۰۶	راهبردهای کارآمد
۳۰۷	الگوهای ارائه خدمات و آموزش فراگیر
۳۱۱	ملاحظه‌های انضباطی
۳۱۴	حمایت رفتاری مطلوب
۳۱۶	تغییر و اصلاح رفتار
۳۱۷	روش‌های افزایش رفتارهای مطلوب
۳۱۸	روش‌های ایجاد رفتارهای مطلوب
۳۱۹	روش‌های نگهداری رفتارهای مطلوب
۳۲۰	روش‌های کاهش و حذف رفتارهای نامطلوب
۳۲۱	برنامه تغییر رفتار
۳۲۲	ارزیابی پیشرفت
۳۲۳	مداخله زودهنگام

۳۲۵	انتقال به بزرگسالی
۳۲۸	خلاصه فصل هشتم
۳۳۱	فصل نهم: دانش آموزان با اختلال های طیف اوتیسم
۳۳۱	سؤال های راهنمای مطالعه این فصل
۳۳۲	تاریخچه
۳۳۳	مقاله کانر
۳۳۴	مقاله اسپرگر
۳۳۴	تعریف
۳۳۵	تعریف انجمن روان پزشکی آمریکا و ملاک های تشخیصی
۳۳۶	سطوح شدت
۳۳۷	میزان شیوع
۳۳۹	علت ها
۳۳۹	نظریه های علی اول
۳۴۰	نظریه های علی امروز
۳۴۴	شناسایی
۳۴۶	ویژگی های روان شناختی و رفتاری
۳۴۶	آسیب در ارتباط و تعامل اجتماعی
۳۴۹	رفتار های تکراری و محدود
۳۵۲	تلاش هایی برای یکپارچه سازی نظریه ها
۳۵۳	ملاحظه های آموزشی
۳۵۳	اصول برنامه های آموزشی
۳۵۶	نمونه هایی از برنامه های آموزشی
۳۵۹	الگوهای ارائه خدمات و آموزش فراگیر
۳۶۰	ارزیابی پیشرفت
۳۶۰	نظارت بر پیشرفت در تحول زبان
۳۶۲	نظارت بر پیشرفت در رفتار اجتماعی و سازشی
۳۶۲	مداخله زودهنگام
۳۶۴	انتقال به دوران بزرگسالی
۳۶۴	برنامه ریزی انتقال برای افراد اوتیسم با اختلال های شدیدتر
۳۶۵	برنامه ریزی انتقال برای افراد اوتیسم با اختلال های خفیف تر
۳۶۶	خلاصه فصل نهم
۳۶۹	فصل دهم: دانش آموزان با اختلال های ارتباطی
۳۶۹	سؤال های راهنمای مطالعه این فصل
۳۷۱	تعریف
۳۷۳	میزان شیوع
۳۷۴	تنوع در ارتباط
۳۷۶	اختلال های زبانی
۳۷۸	طبقه بندی اختلال های زبانی

۳۷۸	اختلال‌های زبانی اولیه
۳۸۰	اختلال‌های زبانی ثانویه
۳۸۰	اختلال‌های گفتاری
۳۸۰	اختلال‌های واج‌شناختی
۳۸۱	اختلال‌های تولیدی
۳۸۳	اختلال‌های صدا
۳۸۴	اختلال‌های روانی گفتار
۳۸۷	اختلال‌های حرکتی گفتاری
۳۸۸	ملاحظه‌های آموزشی و آموزش فراگیر
۳۸۹	تسهیل کاربرد اجتماعی زبان
۳۸۹	راه‌های سیدن سؤال
۳۹۲	آموزش مواد خواندن و بیان نوشتاری
۳۹۳	ارزیان پیشرفت
۳۹۴	مداخله زودهنگام
۳۹۵	رشد اولیه مداخله زودهنگام
۳۹۶	مداخله زودهنگام برای اخیر شدی زبان
۳۹۷	مشارکت والدین
۳۹۹	انتقال به دوران بزرگسالی
۴۰۱	خلاصه فصل دهم
۴۰۳	فصل یازدهم: دانش‌آموزان ناشنوا و شنوایی ضعیف
۴۰۳	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۴۰۵	تعریف و طبقه‌بندی
۴۰۸	میزان شیوع
۴۰۸	ساختمان و فیزیولوژی گوش
۴۰۸	گوش بیرونی
۴۰۹	گوش میانی
۴۰۹	گوش درونی
۴۱۰	شناسایی آسیب شنوایی
۴۱۰	آزمون‌های غربالگری
۴۱۱	شنوایی‌سنجی امواج خالص
۴۱۲	شنوایی‌سنجی گفتار
۴۱۲	علت‌ها
۴۱۴	علت‌های ژنتیکی
۴۱۵	علت‌های غیرژنتیکی
۴۱۶	ملاحظه‌های آموزشی
۴۱۷	رویکرد شفاهی
۴۱۸	ارتباط کلی با ارتباط همزمان
۴۱۹	رویکرد دوزبانی - دوفرهنگی
۴۲۱	پیشرفت‌های فناوری

۴۲۵	الگوهای ارائه خدمات و آموزش فراگیر
۴۲۸	ارزیابی پیشرفت
۴۲۸	ارزیابی مهارت‌های تحصیلی
۴۲۹	متناسب‌سازی آزمون‌ها
۴۲۹	مداخله زودهنگام
۴۳۰	انتقال به بزرگسالی
۴۳۱	آموزش پس از دبیرستان
۴۳۳	در آینده
۴۳۳	خلاصه فصل یازدهم
۴۳۷	فصل دوازدهم: دانش آموزان نابینا و کم‌بینا
۴۳۷	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۴۳۹	تعریف و طبقه‌بندی
۴۴۰	تعریف قانونی
۴۴۰	تعریف آموزشی
۴۴۱	میزان شیوع
۴۴۱	ساختمان و فیزیولوژی چشم
۴۴۲	تعریف آسیب بینایی
۴۴۳	علت‌های آسیب بینایی
۴۴۳	علت‌های مؤثر در کودکان و بزرگسالان
۴۴۵	علت‌های عمده مؤثر در کودکان
۴۴۷	ویژگی‌های روان‌شناختی و رفتاری
۴۴۷	رشد زبان
۴۴۷	توانایی هوشی
۴۴۸	مهارت‌های کارکردی
۴۴۸	جهت‌یابی و تحرک
۴۵۰	پیشرفت تحصیلی
۴۵۱	سازگاری اجتماعی
۴۵۳	ملاحظه‌های آموزشی
۴۵۴	مهارت در بریل
۴۶۰	مهارت در استفاده از باقیمانده بینایی
۴۶۳	مهارت‌های شنیداری
۴۶۴	مهارت در جهت‌یابی و تحرک
۴۶۶	کمک‌های فنی
۴۶۷	الگوهای ارائه خدمات و آموزش فراگیر
۴۶۹	ارزیابی پیشرفت
۴۶۹	ارزیابی مهارت‌های تحصیلی
۴۷۰	ارزیابی مهارت‌های کارکردی
۴۷۱	ارزیابی انطباق‌یابی‌ها
۴۷۱	مداخله زودهنگام

۴۷۲	انتقال به بزرگسالی
۴۷۲	زندگی مستقل
۴۷۴	اشتغال
۴۷۵	خلاصه فصل دوازدهم
۴۸۱	فصل سیزدهم: دانش‌آموزان با ناتوانی‌های نادر، چندگانه و شدید
۴۸۱	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۴۸۱	تعریف و میزان شیوع
۴۸۴	آسیب مغزی ضربه‌ای
۴۸۴	تعریف و ویژگی‌ها
۴۸۷	میزان شیوع
۴۸۸	علت‌ها
۴۸۸	ملاحظات آموزشی
۴۹۲	ناش‌وا-ناشناخته
۴۹۳	تعریف
۴۹۳	میزان شیوع
۴۹۴	علت‌ها
۴۹۶	ویژگی‌های روان‌شناختی و رفتاری
۴۹۷	ملاحظات آموزشی
۵۰۲	ملاحظات آموزشی برای افراد با ناتوانی‌های نادر، چندگانه و شدید
۵۰۲	برقراری ارتباط با روش مکمل یا جایگزین
۵۰۵	مشکلات رفتاری
۵۰۸	مداخله زودهنگام
۵۱۲	انتقال به دوران بزرگسالی
۵۱۴	خلاصه فصل سیزدهم
۵۱۷	فصل چهاردهم: دانش‌آموزان با ناتوانی‌های جسمی و سایر آسیب‌های سلامت
۵۱۷	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۵۱۹	تعریف و طبقه‌بندی
۵۲۱	میزان شیوع
۵۲۲	آسیب‌های عصبی حرکتی
۵۲۲	فلج مغزی
۵۲۶	اختلال تشنجی (صرع)
۵۲۹	اسپینابیفدا و سایر آسیب‌های نخاع شوکی
۵۳۱	اختلال‌های استخوانی و عضلانی اسکلتی
۵۳۲	سایر شرایط تأثیرگذار
۵۳۵	پیشگیری از ناتوانی‌های جسمی
۵۳۶	ویژگی‌های روان‌شناختی و رفتاری
۵۳۶	بیشرفت تحصیلی
۵۳۷	ویژگی‌های شخصیتی

۵۴۰	اندام‌های مصنوعی، اورتوزها و ابزارهای انطباقی
۵۴۲	ملاحظه‌های آموزشی
۵۴۳	برنامه‌ریزی انفرادی
۵۴۴	الگوهای ارائه خدمات و آموزش فراگیر
۵۴۵	هدف‌های آموزشی و برنامه درسی
۵۴۷	ارتباط با سایر رشته‌ها
۵۵۰	مداخله زودهنگام
۵۵۰	انتقال
۵۵۲	انتخاب شغل
۵۵۴	روابط اجتماعی جنسی
۵۵۴	خلاصه فصل چهاردهم
۵۵۷	فصل پانزدهم: دانش آموزان تیزهوش و با استعداد
۵۵۷	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۵۶۰	تعریف
۵۶۵	میزان شیوع
۵۶۵	خاستگاه تیزهوشی
۵۶۸	شناسایی تیزهوشی
۵۶۹	ویژگی‌های روان‌شناختی و رفتاری
۵۷۳	ارزش‌های فرهنگی در خصوص دانش‌آموزان تیزهوش و با استعداد و آموزش آنها
۵۷۳	گروه‌های دانش‌آموزان تیزهوش و با استعداد مورد نیاز واقع شده
۵۷۴	دانش‌آموزان تیزهوش کم‌پیشرفت
۵۷۵	دانش‌آموزان تیزهوش با وضعیت اجتماعی اقتصادی پایین یا ساکن منطقه‌های ورافتاده
۵۷۶	دانش‌آموزان تیزهوش متعلق به گروه‌های فرهنگی و اقلیت قومی
۵۷۷	دانش‌آموزان تیزهوش با ناتوانی‌ها
۵۸۰	دانش‌آموزان تیزهوش دختر
۵۸۱	ملاحظه‌های آموزشی
۵۸۴	مداخله زودهنگام
۵۸۵	انتقال به بزرگسالی
۵۸۷	خلاصه فصل پانزدهم
۵۸۹	فصل شانزدهم: آموزش فراگیر و اصلاح نگرش‌ها
۵۸۹	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۵۹۱	تاریخچه آموزش و پرورش فراگیر
۵۹۲	نهضت عادی‌سازی
۵۹۳	محیط با کمترین محدودیت
۵۹۳	یکپارچه‌سازی
۵۹۴	آموزش فراگیر
۵۹۵	تاریخچه آموزش فراگیر در ایران
۵۹۶	فراگیرسازی کامل در برابر پیوستار جایابی

۵۹۷	استلزامات و کیفی‌سازی آموزش فراگیر
۵۹۷	راهنمادهای پذیرش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه و نقش اولیاء و معلمان
۵۹۸	فلسفه آموزش فراگیر
۵۹۸	عناصر آموزش فراگیر
۵۹۹	ارزش‌ها و باورهای بنیادی در نظام آموزش فراگیر
۵۹۹	مزایای آموزش فراگیر
۶۰۰	چالش‌ها و موانع آموزش فراگیر
۶۰۱	انطباق و متناسب‌سازی منابع مدرسه و پیش‌نیازها
۶۰۳	توصیه‌هایی برای طراحی برنامه‌های آموزش یکپارچه و فراگیر
۶۰۳	نگرش
۶۰۴	مؤلفه‌های نگرش
۶۰۴	عوامال مؤثر در شکل‌گیری نگرش
۶۰۵	نگرش معلمان، معلمان و اعضای جامعه نسبت به کودکان با نیازهای ویژه
۶۰۵	نگرش معلمان نسبت به آموزش فراگیر
۶۰۹	دلایل ضرورت اصلاح نگرش‌ها و توصیه‌ها
۶۰۹	اندیشه‌های پایانی درباره آموزش فراگیر
۶۱۰	خلاصه فصل شانزدهم
۶۱۳	فهرست منابع

www.ketaboo.ir

«لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ»

پیشگفتار

حدود ده تا پانزده درصد افراد هر جامعه را افراد با نیازهای ویژه تشکیل می‌دهند، خانواده‌های متعددی هم به شکل‌های گوناگونی با این افراد سر و کار دارند. در طول سال‌های گذشته اصطلاح کودکان استثنایی، برای کودکانی که در فرایند رشد در مقایسه با همسالان خود، حداقل در یکی از ابعاد رشد تفاوت‌های قابل ملاحظه‌ای داشتند به کار می‌رفت. از سال ۱۹۷۰ به منظور تعدیل بار نگرشی واژه کودکان استثنایی از اصطلاح کودکان با نیازهای ویژه استفاده می‌شود که یک اصطلاح تخصصی و فنی است و در محافل علمی بین‌المللی مورد پذیرش قرار گرفته است.

در سال‌های اخیر در نظام آموزش و پرورش ایران، تلاش‌هایی برای حضور دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در کلاس‌های عادی انجام شده است. متخصصان تعلیم و تربیت دریافته‌اند که شرایط کنونی نظام آموزشی، پاسخگوی نیازهای دانش‌آموزان نیست. آنها بر این باورند که عملیاتی ساختن شعار «آموزش برای همه» فقط در یک نظام آموزشی تراکیبی تحقق می‌یابد. چرا که هسته اصلی آموزش فراگیر، فراهم کردن فرصت‌های برابر، توجه به تفاوت‌های یادگیرندگان با توانایی‌های گوناگون و یکپارچه‌سازی آموزشی و اجتماعی آنان است.

تاکنون تلاش‌های ارزشمندی برای تأمین آثاری در حوزه کودکان با نیازهای ویژه انجام شده است که زحمات بی‌دریغ مؤلفان، متخصصان و معلمان فرهیخته را منعکس می‌کند. ما در این کتاب سعی داریم که کتابی سرشار از عقل و احساس نگاشته‌ایم. کتاب حاضر که حاصل تلاش بیش از ۲۰ سال تجربه در حرفه معلم و ویژه، مدرّس دانشگاه و آخرین دستاوردهای تخصصی در این حوزه است در شانزده فصل سازمان داده شده و به‌طور جامع دانش‌آموزان با نیازهای ویژه و آموزش فراگیر را از ابعاد گوناگون مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. این کتاب منبع درسی ارزشمندی برای دانشجویان رشته‌های کودکان با نیازهای ویژه، روان‌شناسی، مشاوره، تربیتی و سایر رشته‌های وابسته در دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری است و بیش از ۲۰۰ مقاله آموزشی را معرفی می‌کند که رهگشای فعالیت‌های عملی و کاربردی هستند. علاوه بر این، برای معلمان ویژه و عادی، دانش و سایر متخصصان که به نحوی با این دانش‌آموزان سر و کار دارند بسیار آموزنده است. چرا که در تدوین این کتاب جدیدترین دستاوردهای برجسته‌ترین متخصصان داخلی و خارجی بهره گرفته شده است.

در اینجا از زحمات ارزشمند همکاران محترم در انتشارات رشد فرهنگ تقدیر می‌شود. انجمن استادان ارجمند، دانشجویان گرامی، معلمان بصیر و صاحب‌نظران فهیم تقاضا می‌شود با همکاری، راهنمایی و پیشنهادهای اصلاحی خود ما را در جهت غنی‌تر ساختن این اثر یاری دهند.

دکتر محمد عاشوری و دکتر سیده‌سمیه جلیل‌آبکنار